

Nr 13

Utlåtande i anledning av motion om återställande av tidigare talmansbord i kamrarnas plenisalar.

I den till bankoutskottet hänvisade motionen nr 767 i andra kammaren av herr *Rubin* har hemställts, att riksdagen ville uppdraga åt riksdagens förvaltningskontor att återställa talmansborden i kamrarnas plenisalar på sätt som riksdagsstadgan förutsätter och antaga eventuellt i sammanhanget erforderliga ändringar i riksdagsstadgan.

Motiveringen för denna hemställan återges nedan i sammandrag.

Motionen

Vid de överläggningar mellan olika personer och grupper som utmärker det svenska statskicket har, framhåller motionären, deltagarna sedan gammalt samlats kring ett bord. Konungens rådsbord, domarbordet och i riksdagen talmansbordet är exempel på sådana bord, som kommit att spela en central roll vid genomförandet av ledande funktioner i det svenska samhället. Att den som leder förhandlingar i riksdagen sitter vid kortländan av ett avlångt bord är en tradition från ståndstiden. Utan något beslut därom har, säger motionären, talmansborden i båda kamrarna undanskaffats och talmännen placerats vid en tribun efter kontinentalt mönster. Den tidigare ordningen bör av hänsyn till traditionen återställas.

Vissa bestämmelser i riksdagsstadgan och i kamrarnas ordningsstadgor

I riksdagsstadgan omnämnes talmansbordet i § 4 mom. 4, där i första och andra stycket föreskrivs att, då omröstning ägt rum, i vardera kammaren minst två ledamöter, vilka talmannen därom anmodar, bör taga plats vid talmansbordet. Bestämmelsen i första stycket, som avser det fall då omröstningen ägt rum medelst omröstningsapparat, torde i praktiken inte tillämpas.

I kamrarnas ordningsstadgor omnämnes talmansbordet i § 2 mom. 2, där vice talmännens platser i samlingssalen anges befinna sig till höger respektive till vänster om talmansbordet, och i § 21 mom. 1, där det föreskrivs

att, då omröstning till beslut eller val skall företagas med slutna sedlar, fyra ledamöter, vilka talmannen därom anmodar, bör taga plats vid talmansbordet.

Vissa uppgifter om de förutvarande och de nya talmansborden

I samband med installation av televisionsanläggning och ny voteringsanläggning hösten 1966 aktualiserades av tekniska skäl vissa förändringar av inredningen i kamrarnas plenisar. Den nya apparaturen för fotografering av voteringsresultaten, som är mycket skrymmande, befanns böra placeras längst in i absiden bakom talmansbordet, där väggen också genombröts för ändamålet. För att fri passage skulle erhållas bakom talmansbordet syntes det önskvärt att förkorta detta och den tribun varpå det stod. Samtidigt fanns skäl som talade för att talmansbordet skulle göras bredare; det kunde nämligen därigenom rymma den anordning som är avsedd för visning av bilder på TV-skärmarna och som eljest på ett olyckligt sätt hade måst placeras bakom talarstolen. De nya talmansbord som installerades är försedda med instrumentpaneler framför talmannens och sekreterarens platser. Genom att numera sitta vänd ut mot salen vid talmannens sida får sekreteraren större möjligheter att följa vad som sker i kammaren och att ge upplysningar till och i övrigt biträda talmannen.

Utskottet

De nya talmansborden i kamrarna har tillkommit av praktiska skäl, närmast till följd av det bristande utrymmet för de nya tekniska anordningar som togs i bruk hösten 1966. Utskottet kan inte finna att talmansbordens nya form strider mot vad som föreskrivs i riksdagsstadgan. Någon anledning att göra ändring i denna stadga till följd av talmansbordens nya form synes inte föreligga; enligt vad som upplysts för utskottet har konstitutionsutskottet inte heller sett sig föranlåtet att taga initiativ i sådan riktning. Då de nya talmansborden även medför vissa praktiska fördelar torde det så mycket mindre finnas skäl att nu utbyta dem.

Med hänsyn till vad motionären anfört om den traditionella gestaltningen av talmannens plats vill utskottet emellertid erinra om att riksdagens lokalfrågor enligt det beslut som riksdagen fattat på grundval av utskottets memorial nr 4 kommer att bli föremål för en utredning med sikte på de lokalbehov som uppkommer därest en övergång till enkammarssystem sker. Utformningen av plenisalen för en enkammarriksdag, vare sig denna sal kommer till stånd i ett nybygge eller genom ombyggnad av andra kammarens nuvarande plenisal, kommer givetvis att noga övervägas från såväl prak-

tiska som estetiska utgångspunkter. Det kan förutsättas att därvid i den utsträckning så befinnes vara skäligt tages hänsyn till den tradition som motionären åberopar.

Under hänvisning till vad här anförts hemställer utskottet,

att motionen II: 767 icke må föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 7 mars 1967

På bankoutskottets vägnar:

C. G. REGNÉLL

Närvarande:

från första kammaren: herrar Ståhle, Palm, Hilding, Lundin, Larfors, Lundberg och Mattsson;

från andra kammaren: herrar Regnéll, Berglund, Franzén i Motala, Börjesson i Glömminge, Bengtsson i Landskrona, Larsson i Umeå och Ekström i Iggesund.